

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний аерокосмічний університет ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою
Національного аерокосмічного
університету ім. М.Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Заступник Голови вченої ради

О.В. Гайдачук

21 лютого 2018 р., протокол № 7

**ПРОГРАМА
ДОДАТКОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**

для здобуття освітнього ступеня магістра
за освітньо-професійною програмою
зі спеціальності

101 Екологія
(код та найменування)

(освітня програма Екологія і охорона навколишнього середовища)
(найменування)

у 2018 році

Харків
2018

ВСТУП

Додаткове вступне випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 101 Екологія
(код та найменування)

(освітня програма Екологія і охорона навколишнього середовища
(найменування))

відбувається відповідно до «Правил прийому на навчання до Національного аерокосмічного університету імені М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» в 2018 році» у формі індивідуального письмового фахового іспиту, який приймає екзаменаційна комісія з певної спеціальності (освітньої програми), склад якої затверджується наказом ректора Університету.

До додаткового фахового іспиту входять питання за темами:

- Методи і засоби захисту біосфери.
- Методи і засоби захисту біосфери (радіаційна екологія).

Перелік питань за темами наведений у програмі.

Критерії оцінювання знань

1. Результат додаткового фахового іспиту визначається за 100-бальною шкалою. При отриманні вступником 60 балів та більше він допускається до вступного випробування.
2. Екзаменаційний білет складається зі 100 тестових завдань (по 50 питань з кожної теми). Серед запропонованих у тесті відповідей на тестове завдання вступнику слід обрати одну правильну. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 1 бал, неправильна у 0 балів.

1. Питання за темою «Методи і засоби захисту біосфери»

- Значення і склад атмосферного повітря. Джерела забруднення атмосфери. Промислові викиди. Склад промислових викидів виробничих підприємств.
- Розрахунок приземних концентрацій. Загальні поняття. Неприятливі метеорологічні умови. Небезпечна швидкість вітру. Фонова концентрація. Розміщення підприємств Розсіювання викидів з одиночного джерела, з групи джерел. Ефект сумачії дії шкідливих речовин.
- Визначення пилу и других видів аерозолей. Класифікація пилу. Основні властивості пилу.
- Основні закономірності руху и осадження пилу. Гравітаційне осадження. Осадження під впливом відцентрової сили. Інерційне осадження.
- Класифікація пристроїв для очищення повітря від пилу. Основні характеристики піловловлюючого обладнання. Мети та задачі очищення припливного та рециркуляційного повітря.
- Загальна класифікація піловловлювачів. Ефективність роботи.
- Сухі піловловлювачі. Осаджувальні камери. Інерційні апарати. Жалюзійні апарати. Циклони.
- Мокрі піловловлювачі. Класифікація. Порожні газопромивачі. Насадочні газопромивачі. Барботажні апарати. Мокрі циклони. Газопромивачі ударно-інерційної дії. Скрубери Вентурі.
- Фільтри. Класифікація фільтрів. Фільтри жорсткі, напівтверді, зернисті, матерчаті, масляні, тонкого очищення.
- Електрична очистка газів. Класифікація електрофільтрів. Методи інтенсифікації їх роботи. Застосування електрофільтрів в галузях промисловості.
- Адсорбційні, абсорбція, методи очищення газів, що відходять. Фізико-хімічні особливості процесів.
- Принципи термічного очищення газів. Високотемпературне допалювання, каталітичне очищення. Особливості конструкції апаратів.

Література

- 1 Ветошкин А.Г. Процессы и аппараты пылеочистки. Учебное пособие. – Пенза: Изд-во Пенз. гос. ун-та, 2005. – 210 с.
- 2 Ветошкин А. Р. Процеси і апарати газоочистки: Учеб. посіб. - Пенза: Вид-во Пенз. держ. ун-ту, 2006. - 232 с.
- 3 Нечипорук М.В. Методи і засоби захисту біосфери / М.В. Нечипорук, В.В.Кручина, В.В. Вамболь, С.О. Лобов, – Учебный посібник.– Харків: Нац. аерокосмічний ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2012 р. - 56 с.
- 4 Захист атмосфери від промислових забруднень. У 2-х ч. Ч. 1/Під ред. С. Калверта, Р. М. Инглунда. - М: Металургія, 1988. - 760 с.
- 5 Ужов В. Н., Вальдберг А. Ю., Мягков Б. В., Решидов В. К. Очищення промислових газів від пилу. - М: Хімія, 1981. - 392 с.

Питання склав
к.т.н., доцент

В.В. Кручина

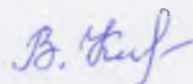
2. Питання за темою «Методи і засоби захисту біосфери (радіаційна екологія)»

- Предмет радіаційної екології та її завдання. Історія виникнення і розвитку радіаційної екології. Засновники науки радіоекологія.
- Фізичні основи біологічної дії іонізуючих випромінювань. Будова атома. Поняття радіоактивності. Одиниці вимірювання радіоактивності. Типи ядерних перетворень. Взаємодія іонізуючих випромінювань з речовинами.
- Експозиційна та поглинута дози випромінювання. Відносна біологічна ефективність ІВ. Потужність дози випромінювання та одиниці її вимірювання. Закон радіоактивного розпаду.
- Методи реєстрації іонізуючих випромінювань. Іонізаційні камери. Лічильники Гейгера-Мюлера. Сцинтиляційні детектори. Методи реєстрації нейронів.
- Принципи радіоекологічного моніторингу. Характеристика видів радіоекологічного моніторингу. Організація систем радіологічного моніторингу в районах розташування радіаційно-небезпечних об'єктів. Радіаційно-екологічний контроль, прогнозування наслідків радіаційного забруднення НПС.
- Вплив іонізуючого випромінювання на організм людини. Механізм дії радіації на живі організми. Променева хвороба. Патогенез променевого ураження організму. Екосистемні реакції на радіаційну деформацію середовища. Норми радіаційної безпеки.
- Історія нормування радіації. Сучасні теоретичні уявлення про межі радіаційної безпеки. Норми радіаційної безпеки, що діють в Україні та їхня оцінка. Екологічне нормування радіаційних впливів.
- Радіаційний захист населення. Медико-адміністративні заходи захисту населення. Загальний фармакодієтичний захист. Протирадіаційний захист.
- Ядерний паливний цикл. Радіоактивні забруднення при ЯПЦ. Аварії на радіаційно-небезпечних об'єктах.
- Застосування радіації в медицині, харчовій промисловості і сільському господарстві.
- Визначення, основні напрямки діяльності і завдання екологічного моніторингу. Призначення, основні завдання і складові системи Державного моніторингу України. Головні завдання і загальна характеристика підсистем Державного моніторингу України.
- Основні завдання спостереження за фактичним станом навколишнього природного середовища. Загальна характеристика способів і засобів контактних методів спостереження, дистанційних методів контролю, методів біотестування. Оцінка стану навколишнього природного середовища. Прогнозування можливих наслідків антропогенного впливу на довкілля.

Література

- 1 Радіаційна екологія [Текст]: навч. посіб. /В.Л. Клеєвська, В.В. Кручина, О.О. Поліщук. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіац. ін-т», 2016. – 80 с.
- 2 Александров, Ю. А. Основы радиационной экологии [Текст] : учеб. пособие / Ю. А. Александров. – Йошкар-Ола: Мар. гос. ун-т, 2007. – 267 с.
- 3 Ким, Д. Радиационная экология [Текст] : учеб. пособие / Д. Ким, Л. А. Геращенко. – Братск : ГОУ ВПО «БрГУ», 2010. – 213 с.
- 4 Бутомо, Н. В. Основы медицинской радиобиологии [Текст] / Н. В. Бутомо, А. Н. Гребенюк, В. И. Легеза; под ред. И. Б. Ушакова. – СПб. : ООО «Изд-во Фолиант» , 2004. – 384 с.
- 5 Основы радіоекології [Текст]: навч. посіб./ Ю.О. Кутлахмедов, В.І. Корогодін, В.К. Кольтовер; За ред.. В.П. Зотова. – К.: Вища шк., 2003. – 319 с.

Питання склав
старший викладач

В.Л. Клеєвська

Завідувач кафедри хімії,
екології та експертизних технологій
д.т.н., професор

О.В. Бетін

Програму розглянуто й узгоджено на випусковій кафедрі 106
Протокол № 5 від «15» січня 2018 р.

Програму додаткового вступного випробування для здобуття освітнього ступеня магістра за освітньо-професійною програмою зі спеціальності 101 Екологія
(освітня програма Екологія і охорона навколишнього середовища)
узгоджено науково-методичною комісією Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут» з галузей знань «Природничі науки» й «Архітектура та будівництво» (НМК 3).

Протокол № 2 від 13 лютого 2018 р.

Голова НМК 3
д.т.н., проф.

О.С. Бутенко